

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

A B O N A M E N T U L :
 pentru Instituțiuni și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 „ Magistrați } 350 Lei pe an
 „ Avocați }

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. G. Mărzescu 20
CLUJ
 Inregistrat la No. 2/1938 la Tribunalul Cluj

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul

Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

fost Președinte la Curtea de Apel Cluj, Advocat Cluj

Directorul și proprietarul revistei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AL. ULVINIANU

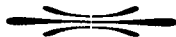
Consilier la Inalta Curte de Casație

I. PREDOVICIU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL I. MĂNESCU

Asistent Universitar

Advocat

S U M A R :

Inscrierea dreptului de proprietate al posesorului faptic în
 Cartea Funduară de I. Șerban.
 Jurisprudențe Civile.
 Jurisprudențe Comerciale.

Jurisprudențe Procedurale.
 Jurisprudențe Penale.
 Publicații.

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Orice număr ne primit se retrimite la cerere în contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Emil Pușcariu: Elementele asigurărilor contra răspunderii civile și în special al asigurării de automobile. Prețul 70 lei.

* * *

Octavian Ionescu, Doctor i Laureat al Facultății de Drept din Paris. **Obligația pe cale de voință unilaterală și ante-proiectul Codului Civil Român.** Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesiionară Alexandru A. Terek.

De acelaș autor:

Codul civil și contractul de muncă.

L'influence de la législation allemande sur le projet du code civil roumain.

* * *

Dr. Tiberiu Rusu, avocat Cluj. **Infrațiuni contra Administrației publice Cluj.** Institutul de arte grafice „Ardealul” Str. Memorandului 22.

* * *

Bogdan Ionescu. Profesor de Drept Civil la facultatea de drept din Cluj. **Drept interprovincial în legătură cu regim matrimonial fără contract.** Cluj, Institutul de arte grafice „Ardealul” Str. Memorandului 22.

De acelaș autor:

Considerațiuni critice asupra materii moștenirilor în proiectul de cod civil.

* * *

C. Petrescu-Ercea: Profesor la Universitatea Cluj. **Titlul preliminar al Codului Comercial Carol II.** Cluj, 1938.

Teodor I. Diaconescu. Doctor în drept. Procuror Trib. Sibiu; Proprietatea aparentă. **Notă la o decizie a Curții de Apel din Cluj.**

BULETINUL LEGILOR

apare de două ori pe lună
Nr. înregistrării 3—1938 al Tribunalului Cluj

Director și proprietar:

I. MĂNESCU

ost președinte la Curtea de Apel Cluj, pensionat
Advocat

Prețul abonamentului: Lei 500 anual pentru
juriști; Lei 700 anual pentru autorități.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Gh. Mârzescu No. 20.

ORDONANȚE MINISTERIALE

(Ordine circulare, decizii și instrucții cu
caracter juridic)

Apare lunar sub Direcția:

I. MĂNESCU

fost președinte la Curtea de Apel Cluj,
pensionat. Advocat

Nr. înregistrării 4—1938 al Trib. Cluj.

Abonamentul 180 Lei pe an. Un număr 40 Lei.
Administrația: Cluj, Str. Mârzescu Nr. 20.

Ioan Șerban, avocat, Năsăud

Colecțiune de acte de notariat,
cereri și modele,

Ediția 1935

Prețul redus: Lei 200.—
Se poate comanda la autor.

INSCRIEREA DREPTULUI DE PROPRIETATE AL POSESORULUI FAPTIC IN CARTEA FUNDUARĂ.

Ordonanța Ministerului maghiar No. 4420—1918 M. E. din 8 Oct. 1918, care este în vigoare în Ardeal, dispune: „pentru un act juridic prin care se înstrăinează un imobil, să fie valabil, este necesar ca acel act juridic să fie cuprins într-un document scris“.

Dela data acestei ordonanțe s'au făcut multe vânzări și transmisiuni de imobile, cu contracte verbale pe lângă predarea în posesia celui ce a acvirit imobilele; dar transmisiunea acestor imobile nu s'a putut întabula în Cartea funduară în lipsa unui document scris, potrivit pentru întabulare.

Posesorul faptic a unor asemenea imobile, având calitatea numai de proprietar extratabular, nu le poate transcrie, nici greva și astfel este împiedecat în exercitarea dreptului său de proprietar faptic.

Ca să nu fie nevoie de o procedură împreunată cu cheltuieli procesuale mai mari, de multeori disproporționate cu valoarea imobilelor, legile în vigoare în Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, dau posibilitate posesorului faptic să obțină înscrierea dreptului de proprietate în baza posesiunii factice, care înscriere, după terminarea definitivă a procedurii, echivalează cu întabularea.

Procedura pentru înscrierea dreptului de proprietate în baza posesiunii factice prezintă folosul practic, că dreptul de proprietate se poate înscrie în Cartea funduară și în cazul, dacă proprietarul tabular a decedat, sau locuiește în loc necunoscut, precum și dacă documentul de transmisiunea dreptului de proprietate nu corespunde regulilor cuprinse în regulamentul Cf., precum și dacă în privința transmisiunii nu există nici un document.

Înscrierea dreptului de proprietate a posesorului faptic se poate obține numai în așa numitele protocoale de Carte funduară (telekegyzökönyvek), dar nu și în coalele funduare definitive (telekkönyvi betétek).

Pentru a ordona înscrierea dreptului de proprietate a posesorului faptic, este competentă instanța de Carte funduară.

Menționând că despre înscrierea posesorului faptic în Cartea funduară și despre rectificarea cărții funduare, în baza legilor în vigoare, în limba maghiară există o broșură, redactată de un judecător în anul 1914 și se poate obține de la librăria Iosif Füssy, Turda, lăsăm să urmeze în traducere în limba română textele de lege în vigoare în această privință: Art. XXIX: 1886, XXXVIII: 1889, XXIX: 1892 și în extras Ord. Min. Just. maghiar, No. 24.366—1893.

Legea XXIX: 1886.

§ 15. Cu ocazia redactării foaiei B. trebuie înscris dreptul de proprietate al posesorului faptic al imobilului:

a) dacă posesorul faptic dovedește achiziția imobilului: cu document original eliberat de proprietarul tabular și întrucât pe baza acestui

document, în conformitate cu regulamentul de carte funduară nu se poate întabula dreptul de proprietate, posesiunea faptică se dovedește cu certificat dela autoritatea locală, ori cu declarația verbală a bărbaților de încredere aplicați la comisiunea procedurală, sau

b) în lipsa de document scris, existența documentului se dovedește cu recunoașterea orală a proprietarului tabular transmitent făcută înaintea comisiunii.

În acelaș fel se va înscrie proprietatea posesorului faptic și atunci, dacă se dovedește achiziția imobilului cu un document impropriu pentru întabulare, eliberat de către eredele sau legatarul proprietarului tabular, justificat cu sentința sau cu deciziune de predare judecătorească, definitivă, — sau cu recunoașterea succesoriului în drept, justificat conform celor de mai sus, făcută oral înaintea comisiunii.

§ 16. Posesorul faptic va fi înscris și atunci, dacă își dovedește posesia pașnică de 3 ani cu autoritatea locală și cu bărbatul de încredere și (dacă proprietarul tabular, în urma citației și somației reglementare dela comisiunea delegată cu redactarea depozitelor funduare, nu face opoziție (§ 44), până la efectuarea înscrierii proprietății posesorului faptic. Cu privire la efectul opoziției făcute de proprietarul tabular, precum și de succesoriul său în drept, — după efectuarea înscrierii, dispune § 53, 61, 63, 64.

§ 17. Proprietatea posesorului faptic se va înscrie și dacă imobilul a format obiect al mai multor transmisiuni în afară de cartea funduară și fiecare din aceste transmisiuni, nu se dovedește cu document reglementar, nici cu recunoașterea făcută cf. § 15, dar faptul că imobilul în chestiune s'a transmis prin proprietarul tabular sau prin eredele respectiv legatarul său legitimat (§ 15), se dovedește cel puțin cu document potrivit pentru prenotare în cartea funduară sau conform § 15 cu declarația orală a transmitentului, iar documentele de transmisiune ce mai lipsesc, se întregesc cu declarația autorității locale, că de acele transmisiuni au cunoștință și în plus autoritatea locală, și bărbații de încredere dovedesc că reclamantul este în posesiunea faptică a imobilului respectiv.

§ 18. Proprietatea posesorului faptic trebuie înscrisă în fine: dacă proprietarul tabular a decedat cel puțin cu 3 ani mai înainte sau de cel puțin 3 ani nu se știe unde se află și autoritatea locală dovedește că, are cunoștință de aceea una sau mai multe transmisiuni, prin cari posesorul faptic a acvirit imobilul din chestiune și totodată se adeverește de autoritatea locală și de bărbații de încredere, că posesorul faptic el însuși, sau el și antecesori săi în drept sunt în posesiunea pașnică a imobilului de cel puțin 10 ani.

Dacă nu se știe domiciliul proprietarului tabular, proprietatea posesorului faptic numai atunci se poate înscrie, dacă proprietarul tabular nu se opune înscrierii până la terminarea procedurii la fața locului. Cu privire la efectul opoziției făcute după efectuarea înscrierii de proprietarul tabular, precum și de succesoriul său în drept, dispune § 53, 61, 63, 64.

§ 19. Posesorul faptic se consideră în înțelesul legii prezente acela, care a acvirit imobi-

lul cu document între vii sau prin moștenire și-l deține ca pe al său în posesiune, dar dreptul de proprietate al său nu este întabulat în cartea funduară.

§ 22. Proprietarul tabular, apoi posesorul factual, dacă dreptul de proprietate al acestuia din urmă, în baza prezentei legi (§ 15—18), prin comisiunea de redactare a depozitelor funduare emisă, s'a acceptat ca justificat, precum și acela, în favorul căruia s'a înscris vre-un drept de carte funduară — sunt îndreptățiți să ceară în baza unui document potrivit pentru radiere sau în baza recunoașterii orale a celui în drept, în fața comisiunii ce procedează, — radierea înscrisurilor relativ la dreptul încă existent în cartea funduară, care însă a încetat.

§ 40. Procedura comisiunii ese publică. Primăria comunală designează lângă comisiune ca bărbați de încredere în numărul cerut de necesitate, locuitori din comună inexceptionabili în toate privințele și cari trăiesc în relațiuni bune materiale, dintre cari cel puțin 2 sunt datori a fi de față la toate dispozițiile oficiale ale comisiunii și să-i dea deslușiri sau altcum să o sprijinească, iar în chestiuni de identitate să facă declarațiuni.

Comisiunea poate funcționa numai în prezența colectivă a celor 2 membri de încredere.

§ 42. Comisiunea va dresa procese verbale separate despre cererile celor ce fac pretenție la dreptul de proprietate, în baza §§ 15—18, precum și despre cererile, respective declarațiile — în baza § 22 — ce tind la radierea drepturilor tabulare cari în faptă au încetat, apoi despre opoziții.

Cu privire la valabilitatea acestor fel de cereri, respective declarații, este necesar, ca identitatea personală a petentului respective declarantului sau oponentului, să se dovedească de către 2 membri de încredere sau de către 2 martori de identificare cunoscuți de primăria comunală, și procesul verbal să fie prevăzut cu semnătura părților interesate, sau dacă nu știu sau nu sunt capabili a semna, cu semnul digital și ca procesul verbal să fie confirmat cu semnătura ambilor membri ai comisiunii. În plus, procesul verbal trebuie să fie prevăzut cu semnăturile membrilor de încredere și a martorilor de identitate eventuali aplicați, respective cu semnul digital al lor. Numele celor ce nu știu sau nu sunt capabili a scrie, le semnează directorul de carte funduară.

§ 43. Cel ce cere înscrierea proprietății pe baza § 15, este obligat a preda comisiunii în original, documentele de acvire respective și după posibilitate o copie vizată de comisiune, precum și certificatul autorității locale eventual necesar pentru înlocuirea lui, în original. Dovedirea posesiunii factice prin bărbații de încredere precum și — în lipsa unui contract scris — recunoașterea proprietarului tabular, se va lua la proces verbal și documentele predate se vor atașa la procesul verbal. Dacă înscrierea dreptului de proprietate al posesorului factual se cere, în baza unui document eliberat de proprietarul tabular sau de legatarul său, sau în baza recunoașterii acestora trebuie să se prezinte și documentele sau sentințele de justificare a ca-

lității lor de erezi sau legatari, trebuie dovedit în mod regulat că sunt definitive și aceste documente încă trebuie atașate la procesul verbal. Aceste reguli sunt a se aplica în mod corespunzător și în cazurile § 17.

Art. 44. — În cazul § 16, în urma cererii posesorului factual, înaintată și luată la proces verbal, după dovedirea posesiunii pacinice de 3 ani prin certificatul autorității locale alăturat în original și prin declarația înregistrată la proces verbal alor 2 membri de încredere, comisiunea va cita pe proprietarul tabular cu decizie ce trebuie înmanuată la mâna lui proprie, cu invitația, că dacă are obiecțiuni contra transcrierii pe numele posesorului factual numit în decizie, a imobilului numit în decizie, prezentându-se în fața comisiunii, să-și facă oral obiecțiunea, sau să-și anunțe obiecțiunea în cererea ce va înainta-o la instanța de Cf. cel mai târziu în termenul de 1/2 an ce va fi fixat de instanța de Cf. Efectuarea înmanuării acestei decizii pe cheltuielile posesorului factual, la sediul instanței judiciare se face prin executorii judecătorești, în alte localități se face prin notarul comunal-cercual și un membru al primăriei și în dovada de înmanuare se va certifica, afară de înmanuarea la mâna proprie, și identitatea individului căruia i s'a înmănat deciziunea, cu proprietarul tabular, pentru care scop, dacă se face înmanuarea prin comisie rogatorie, în adresă se va specifica lămurit locuința, starea civilă și ocupațiunea individului citat.

Dovada de înmanuare, dacă înmanuarea s'a făcut în loc, se alătură la urocesul verbal; iar autoritatea rugată a face înmanuarea, va trimite dovada de înmanuare direct la autoritatea de carte funduară.

Scrisoarea ce cuprinde opoziția trebuie semnată cu mâna proprie de către oponent, respective prevăzută cu semnul digital cu aplicarea alor 2 martori, dintre cari unul va semna numele oponentului.

Opoziția făcută oral se va consemna la proces verbal. Dacă proprietarul tabular va face opoziția oral, până la terminarea activității comisiunii la fața locului: comisiunea va îndruma pe posesorul factual să-și valorifice pretențiile pe calea comună a legii și îi va restitui documentele.

§ 45. În cazul § 18 se va dovedi decesul proprietarului tabular cu extras din matricolă, iar faptul că locuința proprietarului tabular de cel puțin 3 ani nu se știe, cu certificat eliberat de primăria comunală.

Aceste documente, precum și certificatul eliberat de autoritatea locală referitor la achiziția imobilului și posesia de 10 ani, conform § 18, deasemenea se vor anexa în original la procesul verbal. Declarația celor 2 bărbați de încredere, ce dovedește posesiunea pacinică de 10 ani se înscrie în procesul verbal.

Relativ la starea factică dovedită în certificate și prin bărbații de încredere, comisiunea, — dacă este necesar — va asculta pe preotul confesiunii respective, precum și pe soția (soțul) și pe rudele îndreptățite la moștenire legală, cari eventual locuiesc în comună, a proprietarului tabular decedat sau cu domiciliul necunoscut și declarațiunile lor cu eventualele dat factice des-

coperite, le va înscrie în procesul verbal.

Procesul verbal trebuie semnat conform § 42, de către indivizii audiați și dacă aceștia refuză semnarea, această împrejurare se notează în procesul verbal cu menționarea pe scurt a motivului.

Dacă prin anchetarea oficială s'ar, clătina veracitatea cuprinsului certificatelor și declarațiilor, ce formează baza cererii, comisiunea va îndruma pe posesorul factic, cărui i se vor restitui documentele, să-și valorifice pretențiile pe calea comună a legii.

Dacă soțul (soția), rudele, îndreptățite la moștenire a proprietarului tabular, din cauza absenței lor nu se pot cita, dar se cunoaște domiciliul lor, comisiunea îi va înștiința cu epistolă recomandată, cu menționarea proprietarului tabular și a posesorului factic, despre începerea procedurii și va fi datoare a-i face atenți la dreptul lor de opoziție, în caz dacă vor fi eventual lezați în drepturile lor.

Nu produce efecte juridice împrejurarea că o astfel de comunicare nu s'a trimis, sau nu a ajuns la mâna destinatarului.

§ 46. Proprietarul tabular respective succesorii săi în drept și în cazul § 18 au dreptul la opoziție în conformitate cu § 44.

Dacă în fața comisiunii însuși proprietarul tabular uzează de acest drept, se vor aplica dispozițiile § 44 pentru stingerea procedurii.

Dacă însă un succesor în drept se folosește de opoziție este obligat a arăta în mod potrivit, că el este succesorul în drept al proprietarului tabular și este dator a-și alătura dovezile.

Eretele descendent și soția (soțul) proprietarului tabular, în cazul dacă face opoziție, trebuie să dovedească numai calitatea de rudă respective de soție (soț), cu extras din matricolă.

§ 47. Comisia redactează registrul despre procesele verbale dresate în cazurile §§ 15—18 și 22 și procesele verbale dimprună cu anxele, le înaintează la autoritatea de Carte funduară spre înregistrare, în cazurile §§ 15, 17 și 22 o dată în săptămân, iar în cazurile §§ 16 și 18 după terminarea procedurii la fața locului.

În cazurile în cari procedura se stinge amărsurat §§ 44, 45 și 46, procesul verbal nu se va prezenta spre înregistrare separată, ci se va alătura la raportul ce se înaintează conf. § 58.

§ 48. Dacă datele arătate pentru sprijinirea cererii în cazurile §§ 15—18 și 22, nu corespund de loc cerințelor legii prezente, nici proces-verbal nu se va dresa, ci petentul se va respinge oral și se va nota pe documentul prezentat „comisia de redactare a depozitelor funduare nu l-a aflat potrivit pentru continuarea procedurii” și această clauzulă vor semna-o ambii membri ai comisiei.

Dacă se arată că lipsurile documentelor prezentate se pot suplini, comisia este datoare a da părții care s'a prezentat, îndrumarea cuvenită.

§ 52. . . al. ultim: în cazurile §§ 15—17, proprietarul tabular, respective erezii sau legatarii săi justificați, în cazul § 18 soția (soțul), rudele, cele mai de aproape îndreptățite la moștenire, descoperiți, cu ocazia procedurii la fața locului, trebuie încunoștințați despre înscrierea dreptului de proprietate în favorul posesorului factic, iar

în cazul § 22 acela a cărui drept tabular s'a radiat, trebuie încunoștințat despre radiere, prin scrisoare recomandată, adresată la locuința sau domiciliul lor. Nu are consecințe juridice împrejurarea, că nu s'a trimis sau nu a ajuns la destinatar o astfel de încunoștințare.

§ 53. În cazurile §§ 16 și 18, dacă succesorul în drept al proprietarului tabular a făcut opoziție: aceasta nu împiedecă înscrierea dreptului de proprietate al posesorului factic, dar procesul verbal separat, cu opoziția referitoare, se va prezenta la autoritatea de carte funduară, pentru a proceda mai departe, în conformitate cu § 61 și 64.

Dacă în cazurile § 18 nu s'a înmanuat regulat la mâna proprietarului tabular deciziunea: comisia omite înscrierea dreptului de proprietate a posesorului factic și despre aceasta îl înștiințează cu invitația, că-și poată valorifica pretenția pe calea comună a legii.

Legea XXXVIII: 1889.

§ 5. Se întregeste astfel paragraf 15. XXIX. 1886: că proprietatea posesorului factic se înscrie și atunci, dacă posesorul factic prezintă o astfel de sentință definitivă dată contra proprietarului tabular, sau contra succesorului său în drept, sau legatarilor prin care proprietatea imobilului respectiv s'a judecat în favorul posesorului factic, sau prin care proprietarul tabular, respective succesorul său în drept a fost judecat să recunoască dreptul de proprietate, sau să tolereze întabularea în cartea funduară a dreptului de proprietate, precum și atunci, dacă posesorul factic dovedește transmisiunea imobilului cu sentință definitivă judecătorească, dată în procesul de moștenire, sau dovedește predarea imobilului cu deciziunea de predare judecătorească definitivă.

Tot aceste reguli se aplică în mod corespunzător și în cazurile § 17, XXIX, 1886, dacă de altcum există condițiunile cerute în acest articol.

În cazurile înșirate în §§ 15, 17 și 18, legea XXIX, 1886, sunt considerați ca erezi justificați ai proprietarului tabular, descendenții îndreptățiti la moștenirea legală a proprietarului tabular decedat, cel puțin cu 3 ani înainte, dacă preotul confesiunii respective și autoritatea locală dovedesc că după proprietarul tabular nu au rămas alți descendenți și autoritatea locală dovedește și aceea, că proprietarul tabular nu a lăsat testament.

Aceasta este regula și atunci dacă în cazurile §§ 17 și 18, au transmis imobilul, nu descendenții îndreptățiti la succesiune a proprietarului tabular, ci descendenții îndreptățiti la moștenirea unui alt antecesor în drept.

§ 6. Se întregesc astfel §§ 17, 18, XXIX. 1886: întrucât de altcum există împrejurările scrise în aceste articole se va înscrie dreptul de proprietate al posesorului factic și atunci, dacă sunt în posesie descendenții cu drept de moștenire ai proprietarului tabular decedat, cel puțin cu 3 ani mai înainte, sau antecesorul său direct în posesie decedat cu cel puțin 3 ani mai înainte și preotul confesiunii respective, precum și autoritatea locală dovedesc, că după proprietarul ta-

bular, respective după antecesorul său în posesie, alți erezi nu au rămas, iar autoritatea locală dovedește și aceea, că după cunoștința sa proprietarul tabular sau antecesorul în posesie, nu au lăsat testament.

§ 7. Are loc înscrierea dreptului de proprietate a posesorului factic și cu titlul de rectificare de carte funduară, în baza unei cereri înaintate comisiei de redactare a depozitelor funduare, dacă la rectificare își dă consimțământul proprietarul tabular sau eredele său justificat, sau legatarul său justificat (1886, XXIX, § 15 și § 5 a prezentei legi), și dacă afară de dovedirea regulată a posesiunii factice, în baza datelor înaintate, prin eroarea efectuată de comisia de redactare a depozitelor de carte funduară, se face verosimilă și aceea, că cu ocazia localizării s'a săvârșit greșeală.

§ 8. În cazurile §§ 15—18, XXIX, 1886, — înțelegând aici și întregirile cuprinse în § 5 ale prezentei legi —, dacă transmitentul, fie în documentul ce formează baza transmisiunii, fie cu ocazia declarației făcute în fața comisiei, a condiționat sau a susținut asigurarea asupra imobilelor transmise, a prețului de cumpărare restant, sau a contraprestațiilor sau stipulațiilor (condiționărilor) în favoarea sa, sau în favoarea unei terțe persoane, prețul de cumpărare și contraprestațiile sau stipulațiile se vor înscrie din oficiu, concomitent cu înscrierea dreptului de proprietate a posesorului factic.

Efectuarea acestor înscrieri se ține de competența comisiei în conformitate cu § 37, XXIX, 1886, alin. b).

§ 10. Art. 20, XXIX, 1886, abrogându-se, în cazurile §§ 15—18 ale legii invocate, înțelegând aici și întregirile din §§ 5—6 a prezentei legi, precum și în cazurile § 7 a prezentei legi, se va înscrie dreptul de proprietate numai al posesorului factic pe foaia B a depozitelor de carte funduară.

§ 11. Întrucât în cazurile §§ 15—18, XXIX, 1886 — înțelegându-se aici și întregirile cuprinse în §§ 5—6 a prezentei legi — se înscrie de proprietar în depozitul funduar cu titlul de posesor factic, proprietarul prenotat, sau succesorul său în drept extratabular, sau acela care a obținut, în înțelesul art. 75 Regul. Cf., întabularea dreptului de proprietate contra proprietarului prenotat; concomitent cu înscrierea dreptului de proprietate al posesorului factic, sarcinile înscrise se vor transcrie în depozitul funduar ca necondiționate, cu efectul juridic pendent de justificarea prenotării.

§ 12. Dacă contra proprietarul tabular este întabulat în p. c. f. dreptul de proprietate, drept de ipotecă sau alte poziții de sarcini, cu efectul juridic pendent de nejustificarea prenotării: proprietarul prenotat, sau succesorul său în drept poate fi înscris ca proprietar în calitate de posesor factic — dacă de altcum există cazurile §§ 15—18, XXIX, 1886, — înțelegându-se aici și întregirile cuprinse în §§ 5—6 a prezentei legi, — numai atunci:

a) dacă proprietarul tabular sau eredele său justificat cu document judecătoresc de predare sau cu sentințe, jurevalide, — își dau învoirea prin un document potrivit pentru întabulare, ce

se va alătura în original, sau prin declarație orală dată în fața comisiei de redactarea depozitelor, — la justificarea dreptului de proprietate prenotat, sau dacă posesorul factic justifică prenotarea dreptului de proprietate cu sentință junevalidă.

În astfel de cazuri se vor omite transcrierea sarcinilor înscrise cu efectul juridic al nejustificării prenotării, sau a înscrierilor condiționate a dreptului de proprietate, și despre aceasta se vor încunoștința în conformitate cu § 52, XXIX, 1886, toți aceia, în favorul cărora au fost întabulate drepturile condiționate.

b) Dacă nu sunt înscrise poziții de sarcini cu efect juridic pendent de justificarea prenotării, iar cu efect juridic pendent de nejustificarea prenotării sunt înscrise numai atari poziții de sarcini, pentru a căror transcriere posesorul factic își dă învoirea în fața comisiei, indicându-le amănunțit.

În cazul unei astfel de înscrieri se vor transcrie în depozitul funduar ca necondiționate pozițiile de sarcini înscrise cu efect juridic pendent de nejustificarea prenotării.

§ 13. Dacă în baza §§ 16 și 18, XXIX, 1886, — înțelegând aici și întregirile cuprinse în §§ 5—6 a prezentei legi — în depozitul funduar se înscrie dreptul de proprietate al posesorului factic în calitate de proprietar prenotat în protocolul cărții funduare sau succesorul său în drept întabulat condiționat, dreptul de opoziție compete proprietarului întabulat în p. c. f. și succesoriului său în drept, iar dacă se înscrie ca proprietar succesorul în drept extratabular al proprietarului din p. c. f. atunci dreptul de opoziție compete atât proprietarului întabulat în p. c. f. cât și proprietarului prenotat în p. c. f. și succesoriilor în drept ai lor.

§ 30. Scutirea de timbre acordată prin § 71, XXIX, 1886, spre scopul înscrierii dreptului de proprietate al posesorului factic se extinde și pentru certificatele autorității locale, extras din matricole, informații familiare și certificatele eliberate de preoți.

Legea XXIX. 1892 din 19 Dec. 1892.

§ 1. În acele cazuri, în cari legea XXIX, 1886, XXXVIII, 1889... ordonă înscrierea dreptului de proprietate al posesorului factic cu ocazia redactării depozitelor funduare, posesorul factic poate fi înscris ca proprietar în p. c. f. în limitele prezentei legi.

§ 2. Procedura pentru înscrierea proprietății posesorului factic se va porni de către instanța de carte funduară...

2) Referitor la singuraticile imobile de carte funduară:

a) dacă aceasta o cere, cu adresă înaintată la autoritatea de carte funduară posesorul factic, sau coposesorul factic, dovedindu-și această calitate.

b) dacă în cursul procedurii successorale se arată că dreptul de proprietate asupra vreunui imobil, care în întregime sau în parte aparține succesiunii, în p. c. f. nu este întabulat pe numele lui decuis respective pe numele decuisului și pe numele coposesorului său factic. În cazurile

de sub 2, a, b, în baza § 15, XXIX, 1886. — înțelegându aici și întregirile cuprinse în §§ 5 și 7, XXXVIII, 1889, precum și § 15 alin. b. XVI, 1891. — posesorul factic poate fi înscris ca proprietar — în cazul când există și celelalte condițiuni, — numai atunci, dacă este în posesie de cel puțin 2 ani înainte de înaintarea cererii.

§ 6. Agendele luate în atribuțiune comisiei prin legile menționate în § 1 . . . le va îndeplini delegatul autorității de carte funduară respective notarul public conducător al desbaterii succesiunii.

Delegat poate fi judecătorul, judecătorul ajutor, notarul public, notarul judecătoresc sau subnotarul judecătoresc, cu calificăție de judecător . . .

În cazurile § 2, alin. 2 b., notarul public, referitor la imobilele situate în cercul său notarial, procedează fără delegație.

§ 9. Cheltuielile procedurii la fața locului, în cazurile § 2, alin. 2, sunt datori să le suporte părțile interesate și a da avans corespunzător.

IOAN ȘERBAN
Advocat, Năsăud.

(Va urma).

Jurisprudențe civile

Inalta Curte de Casație și Justiție s. I

Audiența dela 24 Octomvrie 1938.

Președinția d-lui T. Magheru, consilier.

Decizia Nr. 2397—1937.

Convențiuni. Dol. Simpla afirmațiune fără uneltiri viclene. Constitue un dol care să atragă nulitatea convențiunei? Art. 960 c. civ.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Dr. P. P. în contra sentinței Nr. 296 din 1936 a Tribunalului Durostor:

Văzând motivul II de casare:

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că recurentul a chemat în judecată pe avocatul Al. T. din Silistra spre a fi obligat să-i plătească suma de lei 35.000 pentru care a garantat către reclamant datoria debitorului principal C. P.

Judecătoria Silistra a admis acțiunea.

Pârîtul făcând apel, tribunalul prin sentința atacată cu recurs îl admite și reformând hotărîrea primei instanțe, respinge acțiunea.

Pentru a hotărî astfel tribunalul constată în fapt și motivează că din scrisoarea de garanție dată de pârîtul pentru garantarea datoriei debitorului principal C. P. se vede că fidejuserul a înțeles să garanteze numai pentru ceea ce nu va putea încasa creditorul prin urmărire; că în speță creditorul n'a urmărit pe debitorul principal, contra căruia s'a mărginit să obțină hotărîre și s'o investească cu titlul executor, fără a-l urmări; că așa fiind creditorul nu poate urmări pe garant mai înainte de a fi executat pe debitorul principal; că din împrejurarea că garantul Al. T. a plătit de bună voie o parte din

suma datorată nu se poate trage concluzia că a intervenit o novație de debitor, deoarece novațiunea nu se presupune, ci trebuie să rezulte chiar din act.

Având în vedere că prin motivul III de casare se susține de recurent că numai cu violarea art. 1167, 953 și 960 c. civ., nemotivate, exces de putere și omisiune esențială, tribunalul a respins obiecțiunea recurentului, că în speță ar fi vorba de novațiune, pe motivul că plata parțială făcută de intimat fiind rezultanta unui dol din partea recurentului, — care a afirmat că debitorul principal este insolubil, — nu constituie o novațiune în conformitate cu art. 1130 c. civ., deoarece pentru ca în speță dolul să ducă la anularea unei convențiuni, în speță la anularea renunțării de a urmări averea debitorului principal, dolul trebuia să fie rezultanta unor mijloace viclene sau mașinațiuni din partea părții adverse; că tribunalul și nici partea n'au arătat în ce constă dolul, iar simpla afirmațiune făcută de creditor că debitorul principal nu este solvabil neputând fi considerat dol;

Având în vedere că, în adevăr, pentru a respinge obiecțiunea recurentului bazată pe o novațiune intervenită între el și debitorul garant, prin plata unei părți din suma datorată tribunalului arată că această plată fiind rezultanta unui dol nu constituie o novațiune, deoarece de nicăieri nu rezultă intențiunea de a renunța la beneficiul clauzei din scrisoarea de garanție, iar plata s'a făcut numai în urma inducerii în eroare săvârșită de recurent care i-ar fi spus că debitorul principal P. este insolubil.

Că în ce privește constatarea existenței dolului tribunalul s'a bazat pe depozițiunea martorului N. S. care a declarat că plata unei părți din suma datorată a fost determinată de afirmația recurentului cu privire la capacitatea de plată a debitorului principal P.;

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 960 c. civ. dolul este o cauză de nulitatea convenției numai în cazul când uneltirile viclene întrebuintate de una din părți sunt de așa natură că fără ele chiar altă parte n'ar fi contractat;

Că de aici urmează că pentru stabilirea dolului care nu se poate presupune, instanțele de fond sunt ținute să se întemeieze pe mijloace de probă precise și să arate din ce fapte și împrejurări anume rezultă uneltirile viclene care dau naștere dolului, simpla apreciere a unor împrejurări vagi nefiind suficientă pentru constatarea dolului;

Considerând, pe de altă parte, că aparține instanțelor de fond de a constata și aprecia gravitatea și pertinenta faptelor invocate ca constituind un dol dacă ele au făcut cauza determinantă a încheerii contractului; Curtea de Casație însă, primind ca constatate faptele astfel cum au fost stabilite de instanțele de fond, are a-și exercita controlul său asupra caracterului legal al acestor fapte și a vedea dacă manoperele întrebuintate pot sau nu să fie calificate ca ilicite;

Considerând că dolul presupune manopere exercitate în scopul de a induce în eroare pe parte, de a o înșela spre a-i smulge astfel consim-

țământul, simple stăruințe fie chiar insistente, sau simple afirmațiuni, dacă n'au fost însoțite de uneltiri viclene spre a face pe parte să cadă în eroare, nu pot dar constitui un dol în sensul legii;

Considerând că în speță, pentru a stabili că recurentul ar fi întrebuințat manopere dolosive pentru a determina pe intimat să facă plata parțială a sumei datorate, tribunalul constată că această plată s'a făcut numai în urma inducerii în eroare a intimatului de către recurent, care ar fi afirmat că debitorul principal P. este insolubil;

Considerând că numai simpla afirmațiune făcută de recurent, că debitorul principal ar fi fost insolubil, fără a fi însoțită de alte uneltiri viclene, nu putea fi considerată ca un fapt ilicit sau imoral pentru a fi caracterizat ca dolosiv în sensul legii și această cu atât mai mult, cu cât instanța de apel nu constată că menționata afirmațiune ar fi fost făcută cu rea credință;

Considerând dar, că această singură împrejurare de fapt nu este suficientă în lipsa altor circumstanțe, pentru a fi privită ca o manoperă ilicită constitutivă de dol de natură a fi viciat consimțământul intimatului;

Că așa fiind, motivul II de casare este întemeiat, iar recursul urmează a fi admis, fără a mai fi necesară examinarea restului de motive și a se casa sentința atacată, cu trimitere la aceeași instanță de apel, spre o nouă judecată, fixându-se prin apreciere la 3000 lei cheltuielile de judecată pretinse de recurent.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

Notă. — Această jurisprudență poate fi utilizată și în Ardeal.

Curtea de Casație Secția III-a

Decizia Nr. 2329—1938.

Președinția d-lui L. Ștefănescu, Consilier.

Obligațiuni. — Compensație. Cum operează. Contestatarea cuantumului sau exigibilității unei creanțe. Dreptul instanței de fond de a examina seriozitatea contestației.

Asupra recursului făcut de Societatea „E. M. & Comp.” contra deciziei Nr. 32—1937 a Curții de Apel București Secția IV-a, dată în proces cu Regia Autonomă a Căilor Ferate Române.

Având în vedere decizia supusă recursului, din care se constată că, recurenta chemând în judecată pe intimata spre a fi obligată la plata sumei de 149.431 lei, reprezentând parte din prețul restant datorat de intimata pentru furnizarea a 1500 m. pluș pentru vagoane, Tribunalul Ilfov Secția I-a comercială, prin sentința Nr. 572—1936, a respins ca nefondată acțiunea; că în contra acestei sentințe recurenta făcând apel, Curtea de Apel București Secția IV, prin decizia supusă recursului, respinge ca nefondat apelul, confirmând sentința apelată.

Având în vedere că, pentru a da această soluție, Curtea de Apel, adoptând motivele de fapt și de drept ale primei instanțe, constată și motivează că, între recurentă și intimată a interve-

nit prin intermediul reprezentantului recurente, H. K., un contract de furnitură, prin care recurenta se obligă a furniza Regiei Autonome C. F. R. la 1500 m. de pluș vârgat, cu preț de 400 lei de metru, franco magazia Filăret, vămuit; că, o parte din acest pluș a fost furnizat de recurentă conform contractului, însă ultimul transport, sosind nevămuit pe numele Regiei Autonome, și reprezentantul firmei recurente neplătind vama, sub cuvânt că nu primise suma necesară dela recurentă, Regia Autonomă a plătit ea vama în numele expeditoarei și apoi din prețul datorat pentru plușul furnizat a dedus această sumă plătită ca taxă vamală și care este egală cu suma pretinsă de recurentă prin acțiune. Că instanța de fond argumentează conform înțelegerii și situației de fapt că, plușul a sosit pe numele intimitei și că recurenta invitată să achite taxele vamale în baza convenției, nu a achitat aceste taxe, iar intimata a fost în drept să achite ea taxele vamale și să le rețină apoi din prețul mărfii furnizate; că această sumă achitată de intimată era și lichidă, fiindcă rezultă din actele încheiate de autoritățile vamale, cu ocazia efectuării plății; că dar, fiind dovedit că prin plata acestor taxe pentru recurentă, întregul preț al plușului furnizat a fost achitat de Regia Autonomă C. F. R., acțiunea recurente a fost găsită nefondată și a fost respinsă ca atare.

În contra acestei decizii, Societatea „E. M. & Comp.” a făcut recurs.

Având în vedere că prin acest motiv de casare, recurenta se plânge de exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 1091 și 1145 c. civ., omisiune esențială, denaturare și nemotivare, săvârșite de instanța de fond, prin aceea că, din faptul furnizării materialului ea — recurentă — a devenit indiscutabil creditoarea intimitei, pentru prețul acestui material; că intimata trebuia să facă dovada, pentru a nu fi obligată la plata sumei din acțiune, reprezentând o parte din acest preț; că și această parte a fost achitată; ori, în loc de achitare, ea ridică pretențiuni contra recurente, fără a formula o acțiune reconvențională, pentru taxele vamale achitate de ea, și instanța neținând seamă de obiecțiunile recurente, care contesta atât dreptul intimitei de a achita în locul ei taxele vamale, cât și cuantumul sumelor pretinse de intimată sub acest titlu, găsește că prețul restant al mărfurilor furnizate este achitat în întregime prin plata acestor taxe vamale, compensând cele două creanțe reciproce, ceiace nu putea face de îndată ce creanța intimitei nu era certă și lichidă și ea nu formulase acțiune reconvențională, pentru ca în cadrul ei să se poată discuta de recurentă existența și cuantumul acelei creanțe.

Considerând că, potrivit art. 1091 c. civ. compensația este un mod de stingerea obligațiilor; că, potrivit art. 1144 și 1145 din acelaș cod, compensațiunea operează de drept, în puterea legii, atunci când, între altele, datorile reciproce sunt deopotrivă lichide, adică necontestate în existență și cuantum, și exigibile; că, simpla contestare a existenței sau cuantumului uneia dintre creanțele reciproce, nu este suficientă pentru a înlătura compensația, instanța sesizată cu soluționarea litigiului, având datoria de a exa-

mina dacă această contestare, este serioasă, sau ea constituie un simplu mijloc de șicană tinzând să împiedice pe una din părți să ajungă la realizarea drepturilor sale; că deci, constatarea faptelor din cari rezultă lichidarea unei creanțe, fiind o chestiune de fapt și de apreciere, este de atributul suveran al instanțelor de fond.

Considerând că, în speță, din decizia supusă recursului, se constată că instanța de fond ținând seamă de apărarea recurentei și luând în considerare toate probele administrate, ajunge să stabilească pe baza acestor probe susceptibile de interpretare, fără denaturarea lor, că, ambele părți litigante au una față de cealaltă câte o creanță egală cu suma din acțiune și anume creanța recurentei rezultă din furnizarea plusului, iar creanța Regiei Autonome C. F. R. din plata taxelor vamale în contul și pentru recurentă; că constatând apoi, în baza dreptului ei suveran de apreciere, faptele din care rezultă lichiditatea și exhibitate ambelor creanțe reciproce, a putut, motivând, pe baza principiilor expuse mai sus, să decidă că, pretențiunea recurentei din acțiune s'a stins prin compensarea creanței sale cu cea a intimatei, și în consecință să respingă acțiunea acestuia; că procedând astfel, Curtea de Apel a făcut o bună aplicație a principiilor legale în materie și n'a săvârșit nici una din greșelile ce i se impută de recurentă prin acest motiv de casare, care astfel trebuie privit ca nefondat și respins ca atare, respingându-se totodată și recursul.

Jurisprud. comerciale

Curtea de Casație Secția III-a

Decizia Nr. 2460—1938.

Președinția d-lui **D. G. Lupu**, Președinte.

Cambie. — Prescripția acțiunii cambiale (art. 949 c. com.). Dacă prin prescripția acțiunii cambiale se prescrie și acțiunea cauzală născută din raportul fundamental. Soluție negativă.

Asupra recursului făcut de Societatea Cooperativă „Sănătatea“ contra sentinței comerciale Nr. 53 bis din 17 Noemvrie 1936, a Tribunalului Constanța Secția II-a, dată în proces cu M. H.

Având în vedere sentința supusă recursului, din care se constată că, recurenta chemând în judecată comercială pe intimată în fața Judecătoriei mixte Constanța, spre a fi obligată la plata sumei de 31.000 lei, dată cu împrumut și neachitată de intimată. Judecătoria prin cartea de judecată Nr. 969—1935, respinge ca nesustenută acțiunea; că reclamanta făcând apel contra cărții de judecată, Tribunalul Constanța Secția II-a, prin sentința supusă recursului, respinge la nefondat apelul și ca prescripția acțiunea reclamantei; că, pentru a da această soluție, Tribunalul constată și motivează că, trecând mai mult de cinci ani dela scadența cambiilor pe cari își întemeiază reclamanta pretențiunile sale, și până la intentarea acțiunii, urmează că

potrivit art. 949 c. com. acțiunea este prescripționată care are de efect, stingerea însăși a dreptului de creanță a recurentei.

În contra acestei sentințe, reclamanta Societatea Cooperativă „Sănătatea“ a făcut recurs.

Având în vedere că prin motivul de casare recurenta susține că instanța de fond a săvârșit omisiune esențială, un exces de putere și a violat art. 949 c. com., prin aceea că, deși din cuprinsul cererii introductive de instanță rezultă clar că, acțiunea intentată de recurentă contra intimatei este o acțiune comercială de drept comun, totuși instanța neținând seamă de textul precis al cererii, consideră acțiunea ca o acțiune cambială și o respinge ca fiind prescripționată prin trecerea a 5 ani dela scadența cambiilor, argumentând în plus în mod eronat, că prescripțiunea nu stinge numai acțiunea cambială, dar chiar și drepturile rezultate din raportul fundamental.

Considerând că, în principiu, orice obligațiune cambială presupune existența unui raport juridic anterior sau concomitent, care cauzează însăși nașterea acestei obligațiuni cambiale; că, prin emiterea cambiei, acest raport juridic fundamental nu se stinge, afară de cazul când intenția de a nova raportul fundamental, nu ar rezulta din voința părților contractante, care nu se prezumă, trebuind să rezulte din fapte și împrejurări precise; că, din acest raport fundamental naște o acțiune cauzală, care se deosebește de acțiunea isvorită din raportul cambial, prin obiect și cauză, fiind supuse și la regimuri juridice deosebite.

Că, în consecință, cele două acțiuni coexistând cu regimurile lor juridice deosebite și cu toate drepturile ce decurg pentru părți din ele, urmează că, prescripția de 5 ani prevăzută de art. 949 c. com. pentru acțiunile cambiale, nu se aplică acțiunilor cauzale rezultate din raportul fundamental cu existența lui proprie, acestor acțiuni urmând să li se aplice prescripția civilă sau comercială, după natura raportului juridic din cari au isvorit.

Considerând că în speță, din acțiunea formulată de recurentă, rezultă că această a chemat în judecată comercială de drept comun pe intimată, întemeindu-și acțiunea sa pe raportul fundamental intervenit între ea și intimată, contractul de împrumut, întrebuintând pe lângă dovada interogatoriului și cambiile semnate de intimată numai pentru dovedirea raportului juridic; că Tribunalul, respingând acțiunea recurentei pe motivul că, acțiunea cambială fiind prescripționată prin trecerea a 5 ani dela scadența cambiei și până la intentarea acțiunii, conform art. 949 c. com., este stinsă și creanța recurentei bazată pe contractul de împrumut, — a violat art. 949 c. com., interpretându-l greșit în sensul că prescripția prevăzută pentru acțiunile cambiale de 5 ani este aplicabilă și acțiunilor cari derivă din raportul fundamental supuse regimului dreptului comun, extinzându-i în mod greșit aplicațiunea la materii reglementate de alte texte legale.

Că dar, pentru aceste considerațiuni, motivul de casare trebuie privit ca neîntemeiat și recursul urmează a fi admis, casându-se sentința Tribunalului Constanța, căreia i se va trimite dosarul, spre a proceda la o nouă judecare.

Curtea de Casație Secția III-a.

Decizia Nr. 2431—1938.

Președinția d-lui **D. G. Lupu**, Președinte.

Transport feroviar. Prescripție. — Cerere de despăgubiri pentru pierderi totale sau parțiale. Termen de prescripție. Când este aplicabilă prescripția de trei ani. Întreruperea prescripției.

Având în vedere deciziunea Curții de Apel București Secția III-a, cu Nr. 49 din 24 Martie 1937, prin care s'a admis apelul făcut de „Steaua Română” S. R. în contra sentinței cu Nr. 1720 din 1935 a Tribunalului Ilfov, Secția I-a comercială, pe care reformând-o, s'a admis acțiunea intentată de numita societate în contra Regiei Autonome C. F. R., care a fost obligată la plata sumei de lei 3.640.555 cu procente și cheltuieli de judecată, cu titlu de daune, reprezentând valoarea unui vagon de ulei parafinos neajuns la destinație.

Că în darea acestei soluțiuni, Curtea a respins între alte apărări ale intimatei și pe acelea privitoare la prescrierea acțiunii, motivând că deși transportul a fost expediat la 26 Aprilie 1921, iar acțiunea intentată la 11 Iulie 1924, totuși, prescripția a fost întreruptă prin reclamațiunile societății; că termenul de prescriere în speță este de 3 ani, potrivit art. 80 combinat cu art. 79 al. II, punctul 1 din regulamentul de transport, astfel că acțiunea a fost introdusă înăuntrul acestui termen; că, chiar dacă s'ar aplica prescripția de un an, acțiunea tot nu este prescrisă, întrucât, după data de 15 Noembrie 1922, când pârâta a răspuns reclamațiunii societății, restituind și documentele, a urmat o nouă plângere și corespondență până la 15 Aprilie 1924.

În contra acestei decizii, Regia Autonomă a C. F. R. a făcut recurs.

Având în vedere că prin motivele de casare recurenta se plânge de exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 80, 79 regulament de transport din 1920, prin aceia că, Curtea de fond aplică în cauză o prescripție de 3 ani, susținând că, întrucât nu s'a dovedit că pierderea vagonului s'ar datora forței majore, există prezumția că această pierdere s'ar datora neglijenței C. F. R.-ului, fără ca la dosar să existe vre-o dovadă a acestei neglijențe; că, în ipoteza prescripției de un an, Curtea afirmă că nici aceasta nu s'a împlinit, întrucât după data de 15 Noembrie 1922, când s'a răspuns reclamației, restituindu-se corespondența, a urmat o nouă reclamațiune și corespondență, soluțiuni ce sunt contrarii textelor invocate.

Având în vedere că este constant în fapt că transportul în discuțiune a fost expediat la 26 Aprilie 1921, iar acțiunea a fost intentată la 11 Iulie 1924; că între timp a urmat reclamațiuni din partea societății „Steaua Română”, iar Regia Autonomă C. F. R. a răspuns prin scrisoarea din 15 Noembrie 1922, când a restituit și documentele, după care a urmat noi reclamațiuni și corespondență; că în ceea ce privește prescripția de 3 ani, a căreia aplicare Curtea o face într-o primă ipoteză, instanța de apel motivează, că, întrucât nu s'a făcut dovada că pierderea vagonu-

lui s'ar datori forței majore, există prezumția că această pierdere este datorită neglijenței C. F. R.-ului, aplicând astfel art. 79 al. II, punctul 1 regulamentul de transport; că în cazul prescripției de un an după data de 15 Noembrie 1922, au urmat noi reclamațiuni și corespondențe, astfel că nici această prescripțiune nu a fost îndeplinită.

Considerând însă că cererile de despăgubire pentru pierderi totale sau parțiale se prescriu în termen de un an, în conformitate cu § 80 din regulamentul de transport, afară de cazul prevăzut de §79 al. II, punctul 1 din același regulament, când prescripția este de trei ani; că textul menționat prevede că cererea de despăgubire este referitoare la o pagubă în privința căreia cei în drept trebuie să dovedească că este cauzată printr'un dol sau neglijență vădită din partea căilor ferate; că din textul de mai sus rezultă în mod evident și categoric că, pentru a avea loc prescripția de trei ani, partea trebuie să dovedească un dol sau neglijență vădită din partea organelor C. F. R.-ului, în caz contrar aplicându-se prescripțiunea generală de un an din § 80 citat; că față de acestea și numai prin violarea textelor de mai sus, Curtea de fond a argumentat că, Căile Ferate nefăcând dovada forței majore, se prezumă existența unei neglijențe vădite în sarcina organelor sale, pentru a ajunge la concluziunea că în cauză este aplicabilă prescripțiunea de trei ani, pe când în realitate faptul din urmă trebuia dovedit de reclamantă.

Considerând deasemenea că potrivit art. 80 ultimul alineat din regulamentul de transport, prescripțiunea se întrerupe atunci când cel în drept prezintă Căilor Ferate o reclamațiune și începe a curge din nou din ziua în Care Calea Ferată a comunicat în scris răspunsul său, înapoiind și documentele ce eventual i-au fost înaintate; că mai departe, textul precizează că prescripțiunea nu se mai întrerupe prin reclamațiuni suplimentare; că față de dispozițiunile lămurite ale art. 80 regulament de transport și întrucât este constant în fapt că la 15 Noembrie 1922 Calea Ferată a răspuns în scris reclamantei, înapoiindu-i și documentele, numai prin violarea acestui text a considerat Curtea de fond că prescripțiunea de un an nu era împlinită în cauză datorită unor reclamațiuni posteroare, în speță prescripțiunea începând a curge din nou și în mod definitiv dela 15 Noembrie 1922, iar acțiunea fiind introdusă la 11 Iulie 1924, a fost intentată peste termenul de un an.

Că astfel fiind, motivele de casare sunt întemeiate și urmează a fi admise iar deciziunea atacată a fi casată cu trimitere la aceeași instanță.

Curtea de Casație Secția III-a

Decizia Nr. 1960—1938.

Președinția d-lui **C. Crăciunescu**, Consilier

Cambie (Noua Lege). — Debitor. Executare. Necesitatea somațiunii de executare care să cuprindă transcrierea exactă a cambiei. Aplicațiune și în Bucovina. Excepțiune personală. Condițiuni de admisibilitate.

Legea cametei. — Dobânda convențională mai mare decât dobânda legală. Necesitatea actului scris. Aplicațiune.

Asupra recursului declarat de S. I. L. împotriva deciziunii Nr. 1 din 25 Ianuarie 1938 a Curții de Apel Cernăuți Secția II-a, în proces cu Banca Românească S. A. Sucursala Cernăuți.

Având în vedere că, din deciziunea atacată cu recurs rezultă că, între părți a intervenit un contract de deschidere de credit în cont curent, prin care, intimată în recurs, Banca Românească Sucursala Cernăuți, se oferă să avanseze recurentului S. I. L. bani până la concurența sumei de 2.000.000 lei, iar pentru garantarea plății capitalului, procentelor stipulate, cum și a tuturor celorlalte cheltuieli, debitorul constituie un gaj comercial asupra a 275.809 metri cubi material lemnos și 3.544.260 chereștea depozitate la fabrica de chereștea proprietatea debitorului, și în plus, să elibereze băncii, cambii pentru acoperirea soldului debitor, iar în ipoteza denunțării contractului, acceptată, prin acelaș contract, să poată fi urmărit, fie în averea gajată, fie în orice altă avere a sa, atât pe baza contractului, cât și pe baza cambiilor emise și predate băncii;

La anumit timp, Banca intimată, cerând plata sumelor astfel datorate și la refuzul recurentului S. I. L., solicită și obține dela Tribunalul Cernăuți, prin jurnalul din 15 Octombrie 1936, investirea cu formula executorie a două bilete la ordin de 67.890 lei și 200.000 lei, cu scadența la 14 Octombrie 1936, emise de către S. I. Leibovici și un sechestrul asigurător asupra averii mobiliare, proprietatea debitorului, pentru care a fost delegată Judecătoria Gura Humorului, cu aplicarea sechestrului;

La 16 Octombrie 1936, prin intermediul corpului de portărei, Banca creditoare, adresează debitorului și o somațiune, alăturând și copie de pe cambiiile investite cu formula executorie, somațiune primită de debitor la 22 Octombrie 1936, iar la 24 Octombrie 1936 debitorul, prin petiția înregistrată la Nr. 35.423, atacă cu opoziție comunicarea jurnalului de investire cu formula executorie a cambiilor;

Intimata, Banca Românească, în baza cambiilor investite cu formula executorie, cere și obține, prin jurnalul din 30 Octombrie 1936, al Tribunalului Cernăuți, executarea mobilă a debitorului, până la concurența sumei de 267.890 lei;

În contra acestui jurnal, recurentul de azi a făcut recurs la Curtea de Apel, care îl admite în parte prin jurnalul Nr. 104 din 14. I. 1937, iar prin petiția Nr. 37.304 din 7 Noiembrie 1936, introduce o nouă opoziție;

Ambele aceste opoziții au fost conexe și respinse ca nefondate prin sentința Tribunalului Cernăuți Secția III-a cu Nr. 74 din 29 Mai 1937, iar Curtea de Apel Cernăuți luând în cercetare apelul declarat de S. I. L., îl respinge ca nefondat, menținând în totul sentința Tribunalului Cernăuți;

Având în vedere că, pentru a ajunge la această soluțiune, Curtea de Apel motivează că, cererea de investire cu formula executorie a cambiilor, a fost semnată de avocatul procurator

al reclamantei, fapt constatat de Curtea de Apel, din actele dela dosar;

Că dacă somațiunea făcută debitorului fără transcrierea cambiei, conform art. 61 din legea asupra cambiei, este în adevăr nevalabilă, acest viciu a fost acoperit prin o nouă somațiune, făcută la 16 Octombrie 1936, prin intermediul corpului de portărei, agenți prin excelență de executare și cu transcrierea cambiilor prevăzută de textul amintit și primită de debitor la 22 Octombrie 1936 și deci cu două zile înainte de introducerea opoziției;

Că eroarea făcută în cuprinsul cambiei, trecându-se numele beneficiarului „Banca Românească”, în loc de „Bănci Românești”, fiind o cerere evidentă de scris, nu e de natură a impune concluzia că nu e identificat numele emitentului și deci biletul la ordin nu e lipsit de elementul esențial prevăzut de art. 114 al. 5 din legea asupra cambiei;

Că biletele la ordin fiind date pentru acoperirea soldului debitor și chiar dacă au fost trecute în contul cambiei de circulație, debitorul a acceptat să poată fi valorificate în caz de neachitare, bazând această concluzie pe dispozițiunea din clauza II și 6 din contractul dedeschiderii de credit în cont curent, intervenit între părți și pe scrisorile debitorului din 16 Februarie și 18 Martie 1935 aflate la dosar;

Că susținerea debitorului oponent, că a fost debitat pe nedrept cu cheltuieli de judecată, onorar de avocat, cheltuieli de vânzare a gajului și cheltuieli pentru omul de serviciu, este nefondată, deoarece debitorul a acceptat singur să suporte aceste cheltuieli, așa cum reiese din contractul încheiat între părți; că aceste cheltuieli, din probele administrate la prima instanță, rezultă că au fost aduse la cunoștința debitorului și reprezintă copia fidelă a registrelor intimitei și că verificarea amănunțită a acestor cheltuieli e incompatibilă cu procedura sumară a procesului de natură cambială, conform art. 63 din legea asupra cambiei, nefiind de grabnică soluțiune;

Că dobânda de 9½% stipulată, a fost consimțită de debitor, atât în contractul de cont curent, dar și prin tacit consimțământ, când i-a fost comunicată la data de 31 Decembrie 1934 și chiar potrivit registrelor debitorului;

Că în fine, dauna de 248.144 lei, pe care apelantul pretindea a i se fi cauzat prin o greșită asigurare a materialului lemnos, făcută de către intimată, constituind o cerere de compensare, nu poate fi formulată în această instanță, decât în ipoteza când, creanța opusă în compensație ar fi lichidă și exigibilă, ceea ce nefiind cazul, excepțiunea nu mai apare de grabnică soluțiune și deci nu poate fi opusă în această instanță;

Având în vedere că, în contra acestei soluțiuni a Curții de Apel, recurentul S. I. L. a făcut recurs.

Având în vedere că prin întâiul motiv de casare, recurentul se plânge de violarea art. 61 din legea cambială, exces de putere și omisiune esențială, deoarece legiuitorul, în legea asupra cambiei din 1934, neînțelegând să deroge dela dispozițiunile dreptului comun, în materie de

executare, a înțeles ca în sistemul procedural, în vigoare în Bucovina, somațiunea de executare, necunoscută în această legislațiune, să fie înlocuită prin comunicarea încheierii de ordonarea execuției, în corpul căreia urma să fie inserată și copia cambiei, conform art. 61 din lege. Ori, nici în încheierea din 15 Octombrie 1936, prin care s'a ordonat execuția de asigurare, nici în cea din 30 Octombrie 1936, prin care s'a ordonat sechestrul, nu figurează transcrierea cambiiilor valorificate și prin urmare urmează a fi desființate ca nule de drept, precum nulă e și somațiunea de executare din 16 Octombrie 1936, deoarece a fost redactată de o persoană particulară și transmisă prin corpul de portărei.

Considerând că, din dispozițiunile art. 61 din legea asupra cambiei, rezultă neîndoios necesitatea, pentru creditorul care dorește să procedeze la urmărirea debitorului, și deci a-l pune în măsură a-și exercita apărarea prin opoziție, de a-i notifica o somațiune de executare care, pentru ca această posibilitate de apărare să fie efectivă pentru debitor, somațiunea trebuie să cuprindă și transcrierea exactă a cambiei;

Având în vedere că, în executarea acestor dispozițiuni, intimatul a trimis recurentului două somațiuni și anume: una prin comunicarea încheierii de investire a cambiei cu titlu executoriu și care nu cuprinde transcrierea cambiei, iar a doua, comunicată prin corpul de portărei și conținând și transcrierea prevăzută de art. 61 din legea cambială;

Considerând că, prin faptul că înainte de punerea în vigoare a legii cambiale, anumite legislațiuni nu cunoșteau asemenea somațiuni de executare, nu înseamnă că textul categoric al art. 61 din legea cambială nu și-ar mai avea aplicațiune în aceste teritorii, căci ar urma atunci a se eluda o dispozițiune legală inserată de o lege cu caracterul unei legi de unificare, ceea ce ar fi împotriva scopului urmărit prin inserarea lui;

Considerând că astfel, cea de a doua somațiune de executare, făcută potrivit dispozițiilor legii cambiale, chiar în teritoriile cari, până la această dată n'au cunoscut-o, nu poate fi declarată nevalabilă, dacă s'au respectat formele prevăzute de lege;

Că în speță făcându-se somațiunea de executare cu respectarea transcrierii copiei de pe titlul cambial, la data de 16 Octombrie 1936 și primită de debitorul recurent la timp, adică la 22 Octombrie 1936, deci cu două zile înainte de înaintarea opoziției, urmează că prima somațiune, făcută prin comunicarea jurnalului de investire cu formula executorie, nu mai prezintă interes, scopul somațiunii, de a pune pe debitor în situațiune de a se apăra, fiind atins prin înaintarea opoziției, după primirea somațiunii care avea și transcrierea cambiei;

Considerând că somațiunea odată ce și-a atins scopul și s'a făcut în forma prevăzută de art. 61, e de asemenea fără interes persoana care a redactat-o, iar comunicarea făcută prin intermediul portăreilor, agenți prin excelență de executare și comunicare a actelor de procedură, e conformă prevederilor legale;

Că deci Curtea de Apel nu a violat art. 61 din legea cambială, nu a comis exces de putere

și omisiune esențială și deci primul motiv de casare urmează a fi respins;

Având în vedere că, prin cel de al doilea motiv de recurs, recurentul se plânge de eroare grosieră de fapt, omisiune esențială și violarea art. 2 din legea cametei, deoarece deciziunea Curții de Apel stabilește eronat că dobânda de $9\frac{1}{2}\%$ percepută de intimată este stipulată prin contractul de cont curenț. Ori dobânda de $9\frac{1}{2}\%$ nefiind stabilită prin act scris, ar fi urmat să fie obligat numai la plata dobânzii legale;

Având în vedere că, în urma probelor administrate la instanțele de fond s'a constatat că recurentul a confirmat extrasul de cont curenț pe 31 Decembrie 1934, bazat pe calcularea unei dobânzi de $9\frac{1}{2}\%$, a convenit la această dobândă și a și bonificat băncii intimată, în registrele sale, o dobândă de $9\frac{1}{2}\%$;

Având în vedere că în adevăr, potrivit art. 2 din legea cametei, pentru valabilitatea stipulării unei dobânzi mai mare decât cea legală, este necesar ca această stipulațiune să se facă printr'un act scris;

Având în vedere însă că, între părți au intervenit două acte scrise; un act scris, dat în alb, în Decembrie 1934 și complectat la 28 Februarie 1935, conform înțelegerii între părți și prevăzându-se o dobândă de $9\frac{1}{2}\%$, și al doilea, confirmarea de recurent a extrasului de cont curenț pe 31 Decembrie 1934, care de asemenea prevedea o dobândă convențională de $9\frac{1}{2}\%$;

Că acestea sunt acte scrise, conform prevederilor art. 2 din legea contra cametei și prin urmare stipulațiunea dobânzilor de $9\frac{1}{2}\%$ e valabilă și pentru care motive și acest al doilea motiv de recurs a trebuit să fie respins;

Având în vedere că, prin cel de al treilea și ultimul motiv de recurs, recurentul se plânge de eroare grosieră de fapt, omisiune esențială și exces de putere, prin faptul că, Curtea de Apel stabilește că, nu ar fi făcut dovada scrisă cu privire la nedatorarea din partea recurentului a cheltuielilor de judecată puse în sarcina sa;

Considerând că excepțiunile personale, pentru a putea fi luate în considerare, trebuie, conform art. 63 al. 2 din legea cambială, să fie de grabnică soluțiune, înțelegându-se prin aceasta, soluționarea lor să nu comporte nici o întârziere și să fie întemeiate întotdeauna pe o probă scrisă;

Având în vedere că recurentul susține că a fost debitat pe nedrept cu cheltuieli de judecată, onorar de avocat, cheltuieli de vânzare a gajului și cheltuieli pentru omul de serviciu, referindu-se în dovedire la dosarul Nr. C. 550 din 1936 al Judecătorei Gura Humorului, care constituie o dovadă scrisă;

Având în vedere însă că, în afară de dovada ce s'ar fi putut face cu dosarul arătat, urma să se mai stabilească, întrucât biletele la ordin se referă la sumele arătate în dosarul cerut și deci la sume nedatorate, fapte ce nu s'ar fi putut constata decât prin o decontare de registre, confruntare de acte, etc., deci verificări incompatibile cu procedua sumară în care trebuie să fie soluționat un proces de natură cambială;

Că astfel nu s'a comis eroare grosieră de

fapt, omisiune esențială și exces de putere și deci și acest motiv de recurs apare ca nefondat și a trebuit respins;

Având în vedere că, față de cele arătate, recursul urmează a se respinge.

Curtea de Casație Secția III-a

Decizia Nr. 1543—1938.

Președinția d-lui **G. Cristof**, Consilier.

Ardeal. Legea 57—908 asupra fondului de comerț. Fond de comerț. Cesiune către soția cedentului. Răspunderea cesionarului pentru datorile cedentului.

Asupra recursului făcut de Soția lui A. H. contra deciziei Curții de Apel Oradea Secția I-a, Nr. 567 din 13 Noemvrie 1936, în proces cu firma „A. Badenheim“ din Worms.

Având în vedere că, din deciziunea atacată cu recurs, se constată că intimata firma A. Bodenheim din Worms, a chemat în judecată pe recurenta soția lui A. H., pentru suma de 188.045 lei 50 bani, cap. și acces., iar Tribunalul Bihor Secția II-a, prin sentința Nr. 379 din 20 Octombrie 1932, a respins acțiunea;

Că în urma apelului intimatei Curtea de Apel Oradea prin deciziunea supusă recursului a reformat sentința primei instanțe și prin consecință a admis acțiunea cu 10.000 lei cheltuieli de judecată în ambele instanțe de fond;

Considerând că pentru a da această soluție, Curtea de Apel după ce stabilește, că suma reclamată prin acțiune, constituie contravaloarea unor mărfuri cumpărate și neachitate de A. H., soțul recurentei, care prin contractul din 1 Iunie 1932 a transmis recurentei întregul fond de comerț al său, interpretând art. 1, 2 din legea 57—908, motivează că recurenta, în calitate de cesionară și soție a lui A. H., răspunde în mod solidar cu cedentul pentru obligațiunile acestuia rezultate din comerțul al cărui fond a fost cedat recurentei, chiar și în cazul când aceasta nu ar fi avut cunoștință de obligațiunile cedentului soț;

Având în vedere că prin motivul I de casare recurentul se plânge de violarea, greșita aplicare a art. 2 din legea 57—908, art. 268 cod. comercial, și exces de putere, săvârșite de Curtea de Apel, prin argumentarea că, cesionarul fondului de comerț răspunde solidar cu cedentul fondului de comerț, pentru obligațiunile acestuia din urmă, chiar și în cazul când cedentul fondului oferă suficientă bază de îndestulare;

Considerând că legea 57—1908 despre transmiterea fondului de comerț, prin art. 1 stabilind principiul că, persoana căreia se transmite un fond de comerț, răspunde pentru toate obligațiunile cedentului, cari rezultă din comerțul al cărui fond a fost cesionat, această răspundere o condiționează de faptul că, cesionarul, în momentul transferării fondului, să fi avut cunoștință de existența obligațiunilor cedentului sau cu diligența unui bun comerciant să fi putut afla de acele obligațiuni;

Că însă atunci, când fondul de comerț a fost transmis cesionarului de soțul acestuia, cum

este în speță, art. 2 din aceeași lege prevede, că în atare caz cesionarul răspunde pentru obligațiunile cedentului și fără existența condițiunilor impuse prin art. 1 citat, adică chiar și în cazul, când cesionarul nu a putut avea cunoștință despre obligațiunile cedentului soț;

Că dar, din cuprinsul acestor dispozițiuni, rezultă fără îndoială că răspunderea cesionarului soț pentru obligațiunile cedentului unui fond de comerț, este în funcție exclusiv de faptul transmiterii fondului de comerț, indiferent de împrejurarea că cesionarul soț a avut sau a putut avea cunoștință de obligațiunile cedentului, de unde urmează că, la baza răspunderii instituite prin art. 1 și 2 citați, subsistă și rezidă faptul transmiterii fondului, iar în ce privește cadrul de aplicațiune a acestor texte este irelevantă împrejurarea, că cedentul fondului de comerț oferă sau nu suficientă bază de îndestulare, odată ce răspunderea cesionarului, în caz de transmitere de fond de comerț, este prevăzută și rezultă în mod virtual dintr'un text formal de lege și independent de răspunderea cedentului;

Că în asemenea condițiuni și întrucât în speță este necontestat, că fondul de comerț al cedentului A. H. a fost transmis asupra recurentei, care este soția cedentului, Curtea de Apel cu drept cuvânt a stabilit răspunderea recurentei pentru obligațiunile contractate de cedentul soț, și deoarece soluția Curții de Apel se menține pe considerațiunea de principiu exousă mai sus, trasă din art. 1, 2 din legea citată, recursul urmează a fi respins pentru acest motiv, fără a se mai examina, fiind lipsite de interes celelalte motive de recurs.

Jurispr. procedurale.

Inalta Curte de Casație și Justiție S. III-a

Audiența dela 3 Februarie 1939.

Decizia. Nr. 269—1938.

Președinția d-lui **D. G. Lupu**, președinte.

Recurs. Denaturare. Renunțare. Condiții. Nemotivare. Creanță în monetă streină. Valoare convenită în lei. Valabilitatea convenției.

Curtea,

Asupra recursului făcut de E. A. contra sentinței Nr. 1552 din 1 Decembrie 1937 a Tribunalului Ilfov s. II-a com., dată în cauză cu W. S.:

Având în vedere că prin sentința supusă recursului s'a respins, ca nefondat apelul făcut de E. A. în contra cărții de judecată Nr. 820 din 1937 a Judecătoriei III Urbane București și prin care s'a respins ca nesustenută acțiunea lui E. A., tinzând la obligarea lui W. S. la plata sumei de 37.842 lei;

Că, pentru a decide astfel, instanța de apel constată că W. S. a cumpărat în 1913 dela reclamantul E. A. mărfuri în valoare de 615,50 dol-

lari, sumă pe care după tratative prealabile o depune în lei la Banca Națională la data de 12 Ianuarie 1934, socotiți la cursul zilei, sumă pe care reclamantul o primește fără rezerve și deci nu mai poate veni azi să; ceară diferența dintre cursul calculat de părți și cel pretins de el, din moment ce și-a manifestat implicit voința de a lichida în modul propus de părți și în al doilea rând, la cererea reclamantului se opune și art. 2 din legea pentru organizarea datoriilor în străinătate din 1932, conform căreia debitorii se liberează de datoriile lor, contractate în monedă străină, plătind în lei prin Banca Națională și la cursul stabilit de ea;

Având în vedere motivul I de casare:

Având în vedere că prin acest motiv recurentul susține că numai prin exces de putere și denaturare a putut tribunal să-i respingă apelul, când din corespondența urmată între părți în lunile Mai, Iunie și Iulie 1933 se vede neîndoiește că nu e vorba de simple tratative, cu privire la plata în lei a sumei de 615,50 dollari, ci de o convenție stabilită în mod definitiv cu W. S., prin care acesta se obligă să plătească 1 dolar egal cu 168 lei;

Având în vedere că tribunalul interpretând corespondența urmată între W. S. și E. A., cu scopul de a se ajunge la reparațiunea prejudiciului pe care l-ar fi suferit recurentul dacă plata s'ar fi făcut la cursul zilei, tratative care n'au fost urmate de o înțelegere;

Având în vedere că contrariu reiese din scrisoarea lui W. S. dela 19 Mai 1933, prin care acesta acceptă să plătească un dolar egal cu 168 lei, oferindu-se chiar să depună suma convenită la un oarecare H. Seckler, arăta că momentan nu poate demune suma cerută de recurent în lei pentru dolarii datorăți, din cauză că în afaceri este „morte-saison“, așa că între părți nu a fost vorba de simple tratative de plată, cum spune instanța de apel, ci de o acceptare pură și simplă a lui W. S. de-a plăti un dolar egal cu 168 lei și deci tribunalul, sub cuvânt de interpretare, a denaturat înțelesul clar și vădit neîndoiește al acestor scrisori, astfel că motivul I de casare este întemeiat;

Având în vedere motivul II de casare:

Având în vedere că prin acest motiv recurentul susține că tribunalul nu motivează de unde trage concluzia că primirea de către recurent fără rezerve a sumei depuse de W. S. la Banca Națională ar fi stins datoria;

Având în vedere că din sentința supusă recursului de față se vede că tribunalul stabilește că datoria a fost lichidată numai prin primirea fără rezerve de către recurent a sumei depuse de W. S. la Banca Națională;

Considerând că este de principiu că renunțarea la un drept nu se presupune, ci ea trebuie să reiasă în mod neîndoios din manifestarea expresă a voinței titularului dreptului în acest sens;

Având în vedere că instanța de apel nu arată și nu motivează de unde trage concluzia că E. A., primind suma depusă de W. S. la Banca Națională în contul datoriei, și-ar fi manifestat neîndoiește prin aceasta voința sa de-a lichida integral datoria, renunțând astfel la restul sumei

care i se cuvenea și aceasta pentru ca instanța de casare să-și poată exercita controlul său, ci face doar o simplă presupunere că recurentul ar fi renunțat la restul datoriei din primirea fără rezerve a sumei depuse la Banca Națională de W. S., presupunere care, după cum s'a arătat mai sus, nu poate constitui o renunțare, așa că și motivul II de casare este întemeiat;

Având în vedere motivul III de recurs:

Având în vedere că prin acest motiv recurentul susține că numai cu violarea și greșita interpretare a art. 2 din legea pentru aranjarea plăților în străinătate din 29 Februarie 1932 a putut instanța de apel să considere datoria lichidată prin depunerea în lei, la cursul zilei și nu la acela stabilit de părți, când această lege nu împieteează cu nimic asupra convențiilor părților, prin care debitorii de bună credință convin a despăgubi pe creditorii lor de pagubele suferite prin neplata la timp a datoriilor;

Considerând că prin art. 2 din legea dela 29 Februarie 1932 s'a dispus că toți debitorii care au de făcut plăți în țările care au introdus restricțiuni la devalize se vor elibera valabil de datoriile lor, numai prin plata în lei făcută la Banca Națională a României pentru oficiul de compensații și pe cursul stabilit, hotărând apoi prin art. 4 al aceleiași legi că mărfurile importate în România precum și cele exportate se pot factura în orice monedă, arătându-se însă în fiecare caz și contra-valoarea ce va servi pentru compensare pe timpul funcționării oficiului de compensații;

Că deci, legiuitorul a permis părților contractante să stabilească valoarea mărfurilor importate în România, în orice monedă, arătându-se însă și contra-valoarea stabilită în lei, de unde reiese că un debitor care a contractat în asemenea condițiuni nu se poate libera valabil decât depunând la Banca Națională a României suma de lei așa cum a fost stabilită între părți, iar nu la cursul zilei;

Că întru cât tribunalul a hotărât altfel, stabilind în mod greșit, că plata are a se face la cursul fixat de Banca Națională a României, a violat dispozițiunile art. 2 din legea dela 29 Februarie 1932, pronunțând astfel o sentință casabilă, așa că și acest motiv de casare fiind fondat, recursul urmează să fie admis și a se casa sentința Nr. 1552 din 1937 a Tribunalului Ilfov s. II-a com., trimitându-se afacerea spre a fi judecată din nou de aceeași instanță;

Curtea de Casație Secția III-a

Decizia Nr. 159—1939.

Președinția d-lui D. G. Lupu, Președinte.

Perimare. — Carte de judecată asupra unei cereri de perimare. Căi de atac. Recurs. Instanța competentă.

Asupra incidentului privind incompetența acestei Inalte Curți de a judeca recursul de față.

Având în vedere că recurenta Banca de Scout a României atacă prin recursul său, cartea de judecată Nr. 1351—937 a Judecătoriei ocol. I urbană București, prin care s'a admis cererea de perimare făcută de P. M. ș. a., declarându-se

perimată acțiunea intentată de numita bancă în contra petiționarilor.

Având în vedere că chestiunea ce urmează a se rezolva este aceea de a se ști dacă o atare certe de judecată pronunțată asupra unei cereri de perimare într'un litigiu care, ca cel din speță, dacă s'ar fi judecat în fond și ar fi urmat filiera căilor de atac, ar fi fost susceptibil de judecata Inaltei Curți, ca instanță de casare, față de dispozițiile art. 257 pr. civ. care în materie de perimare ridică dreptul de apel, o atare carte de judecată este totuși de competența Inaltei Curți, sau, potrivit art. 106 legea judecătorilor de ocoale, această carte de judecată fiind pronunțată în ultimă instanță, va fi susceptibilă de a fi atacată cu recurs în fața Tribunalului, ca instanță de casare.

Considerând că este exact în principiu că cererile sau acțiunile accesorii cum este incontestabil o cerere de perimare — urmează, sub aspectul competenței, soarta acțiunii principale pe care o atare cerere se grefează; că însă atunci când în materia aceasta a perimării, un text precis de lege ridică părții calea apelului, dacă litigiul este de competența judecătoriei ca primă instanță, cererea de perimare se va judeca și în ultimă instanță, situațiune ce, față de termenii categorici ai art. 106 legea judecătorilor de ocoale, după care cărțile de judecată pronunțate în ultimă instanță de judecătorie vor fi atacabile cu recurs în fața Tribunalului, face ca instanța competentă cu judecarea unui recurs îndreptat în contra unei cărți de judecată pronunțată asupra unei cereri de perimare, să fie Tribunalul, indiferent dacă, după valoarea sa, litigiul ar fi fost în fond susceptibil de a fi judecat în recurs de către Inalta Curte.

Că astfel fiind, urmează a se constata incompetența Inaltei Curți de a judeca recursul de față, care urmează a fi îndrumat la Tribunalul Ilfov, competent cu judecarea sa, spre cele legale.

Jurisprudențe penale

Inalta Curte de Casație și Justiție S. II-a

Audiența dela 27 Septembrie 1938.

Decizia Nr. 4304—1938.

Președinția d-lui M. Mosgos, consilier

Interdicțiune corecțională. Pedepsă complementară. Delicte. Pedepsa principală mai mică de 6 luni prin acordarea circumstanțelor atenuante. Nu este obligatorie a se pronunța. Art. 255, 157 și 25 c. pen. Carol al II-lea.

Curtea,

Asupra chestiunii în divergență: „dacă într'o infracțiune sancționată cu pedeapsă corecțională și interdicțiune corecțională, această din urmă pedeapsă — interdicțiunea corecțională — poate fi redusă sau înlăturată prin aplicarea art. 157 c. pen.“:

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, prin care se constată că A. C. și alți inculpați majori și adolescenți, fiind trimiși — prin rechizitoriul Nr. 256 din 1937 al Parchetului Tri-

bunalului Durostor — în judecata aceluiși tribunal, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 253, 254 și 255 c. pen., cu aplicațiunea art. 144 c. pen. pentru inculpații adolescenți, Tribunalul Durostor a condamnat — prin sentința Nr. 176 din 1937 — pe inculpații majori la câte un an închisoare corecțională și 2 ani interdicțiune corecțională, iar pe adolescenți i-a condamnat la câte 3 luni închisoare corecțională;

Că, această sentință fiind atacată cu apel de inculpați, Curtea de Apel Constanța, prin deciziunea Nr. 430 din 1937, adoptând faptele și calificarea lor stabilite de tribunal, a menținut vinovăția inculpaților, însă, constatând în favoarea lor circumstanțe atenuante, a redus pedeapsa închisorii corecționale la câte una lună, înlăturând astfel interdicțiunea corecțională aplica-tă de prima instanță inculpaților majori;

Având în vedere că împotriva acestei deciziuni, Parchetul General al Curții de fond face recurs și prin unicul motiv de casare formulat susține că instanța de fond a violat art. 25 din codul penal și 157 din același cod, când înlătură interdicțiunea corecțională, întru cât, — pretinde recurentul, — faptul imputat inculpaților fiind sancționat prin art. 255 c. pen. cu închisoare corecțională și interdicțiune corecțională, Curtea de fond nu putea aplicând art. 157 să înlătore interdicțiunea corecțională;

Având în vedere că art. 25 c. pen., enunțând pedeapsa complementară ce pot fi pronunțate pe lângă pedepsele privative de libertate, împotriva infractorului vinovat de crimă sau delict, prevede în primul său alineat că aplicarea acestor pedepse este facultativă în cazurile în cari textul de lege care sancționează faptul nu prevede o astfel de pedeapsă și, dimpotrivă, este obligatorie în cazul când, pe lângă pedeapsa privativă de libertate, textul respectiv impune și aplicarea pedepsei complementare; iar prin alineatul ultim — referindu-se la două din pedepsele complementare: degradațiunea civilă și interdicțiunea corecțională — dispune că instanța nu poate pronunța aceste pedepse în cazul când pedeapsa privativă de libertate nu depășește șase luni;

Considerând că, față de această din urmă dispozițiune, luată fără a se distinge între cele două situațiuni, adică: fără a distinge între cazul când aplicarea pedepsei privative de libertate este lăsată la latitudinea judecătorului de fond și acela în care aplicațiunea acestor pedepse este obligatorie, datorită faptului că textul aplicat prevede și această pedeapsă, rezultă că interdicțiunea corecțională — ca pedeapsă complementară pentru delicte — nu poate fi pronunțată de instanță în oricare din aceste cazuri, dacă pedeapsa privativă de libertate aplicată inculpaților de instanță nu depășește șase luni;

Că astfel fiind, în speță, deși faptul pus în sarcina inculpaților — ultraj cu violență — este sancționat prin art. 255 cu închisoare corecțională dela șase luni la 2 ani și interdicțiunea corecțională dela 1—2 ani și dar din acest punct de vedere, aplicațiunea pedepsei complementare este în principiu obligatorie, totuși întru cât pedeapsa privativă de libertate pronunțată de Curtea de fond prin aplicarea art. 157 c. pen.

este de numai una lună închisoare corecțională, urmează a vedea că în această situație și potrivit dispoziției art. 25 alin ultim aplicarea pedepsei nu era posibilă: și, cum această împrejurare este suficientă să susțină soluțiunea adoptată de Curtea de fond în privința înlăturării interdicțiunii corecționale din neadeapsă, examinarea chestiunii în divergență dacă interdicțiunea corecțională poate fi redusă sau înlăturată prin aplicarea art. 157 c. pen. devine inutilă, iar motivul de casare și prin consecință recursul au a fi privite nefondate și respinse;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

Judecătoria rurală Teregova, inst. c. f.

Nr. 580—1939. c. f.

EXTRAS

din Publicațiune de Licitație cu condițiunile de Licitație

În cauza de executare pornită de urmăritoarea Dochia Zarafu, născută Iacobici, domiciliată în Lugoj, contra urmăriților succesiunii def. Nicolae Neagul, la cererea urmăritoarei, judecătoria având în vedere Decretul Lege pentru unificarea unor dispozițiuni, referitoare la executarea silită publicată în Mon. Of. No. 179—1938, ordonă licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147, din Legea LX. din 1881, asupra porțiunii a urmăriților succesiunea defunctului Nicolae Neagul, apoi Dimitrie Nicolae Nicolici, Traian Nicolici, Ilie Stancovici, Alexa Stancovici, Ștefan Stancovici, Maria Constantinescu, născută Stancovici, Min. I. Stancovici, Gh. Piescu, Ghizela Przihoada, Eleonora Kankoly, născută Piescu, Iosif Piescu, Olga Piescu de 84/96 parte din imobilele înscrise în c. f. a comunei Slatina Timișului, No. 681, 920, 1128, 1257, 1307, 1980, 2031, 2034, 2060, 2086, 2132, 2250, 2262, 2348, pentru încasarea creanței de 87.000 Lei, bani, capital, interese legale până la achitare, spese de proces și de executare de 70.011 Lei, bani, fixate până acum spese de 909 Lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune și anume:

84/96 parte din fără No. top. Valea Mare fânați cl. 3, în suprafață de 2 jug. 290 stj. patrați, cuprinse în cartea funduară No. 1257, cu prețul de strigare 19.925 Lei; 84/96 parte din No. top. 828 Cracul Marjoani fân. cl. 3, în suprafață de 1 jug. 237 stj. p. cuprinse în c. f. No. 1980, cu prețul de strigare 9185 Lei; 84/96 parte din No. top. 1108 Cracul Marjoanei fân. cl. 3. în suprafață de 1 jug. 1189 stj. p. cuprinse în c. f. No. 2031, cu prețul de strigare de 8645 Lei; 84/96 parte din fără No. top. Câmpul Fomi arat. cl. 3, în suprafață de 635 stj. p. cuprins în c. f. No. 1128, cu prețul de strigare de 4762 Lei; 84/96 parte din fără No. top. Strâmtura Obrejei pășune cl. 3, în suprafață de 1 jug. 1250 stj. p. cuprinse în c. f. No. 2034, cu prețul de strigare de 2000 Lei; 420/720 parte din No. top. 854 Valea de Fânați arat. cl. 3, în suprafață de 1000 stj. p. cuprinse în c. f. No. pag. 681, cu prețul de strigare de 7500 Lei; 84/96 parte din No. top. 805 1/2 Valea de Fânați cl. 3, în suprafață de 1 jug. cuprinse în c. f. 2262, cu prețul de strigare de 10.000 Lei; 84/96 parte 206 Savoi arat. cl. I. în suprafață de 1200 stj. p. cuprinse în c. f. No. pag. 2086, cu prețul de

strigare de 11.250 Lei; 84/96 parte din Top. 1118. Guțilă arat. cl. 2, în suprafață de 1 jug. 1437 stj. p. cuprinse în c. f. No. pag. 2244 cu prețul de strigare de 25.711 Lei; 84/96 parte din No. Top. 1189 La Guțilă fânați cl. 3, în suprafață de 1 jug. 250 stj. p. cuprinse în c. f. No. 2250 cu prețul de strigare 9.250 Lei; 84/96 parte din No. top. 1597 Post Maester Visegrad de 800 stj. p. din c. f. No. pag. 2342 cu prețul de strigare de 4000 Lei; 84/96 parte din No. top. 290 Gura Văi Seci gradină în suprafață de 400 stj. p. cuprinse în c. f. No. 920 cu prețul de strigare de 2000 Lei; 84/96 parte din fără No. top. din Valea Seacă fân. cl. 3 în suprafață de 500 stj. p. cuprinse în c. f. No. 1257 cu prețul de strigare de 565 Lei; 84/96 parte din fără No. top. Balta grădină în suprafață de 122 stj. p. cuprinse în c. f. No. 1307 cu prețul de strigare de 610 Lei; 84/96 parte din 13/16 parte fără No. top. Intravilan în suprafață de 150 stj. p. cuprinse în c. f. No. 2060 cu prețul de strigare de 2000 Lei; 84/96 parte din No. top. 853 Șesul Văi de fânați arat. cl. 3 în suprafață de 920 stj. p. cuprins în c. f. No. 2132, cu prețul de strigare de 6900 Lei; 84/96 parte din No. top. 858 Șesul Văi de fânați arat. cl. 3, în suprafață de 1456 stj. p., cuprinse în c. f. No. 2132, cu prețul de strigare de 10.000 Lei; 84/96 parte din No. top. 853 Șesul Văi de fânați art. cl. 3, în suprafață de 680 stj. p. cuprinse în c. f. No. pag. 2132, cu prețul de strigare de 5.100 Lei; 420/780 parte din No. top. 893 Obârșia Văi de Fânați art. în suprafață de 1200 stj. p. cl. 3 cuprinse în c. f. No. 681, cu prețul de strigare de 9000 Lei; 84/96 parte fără No. top. Intravilan în suprafață de 81 stj. p. cuprinse în c. f. No. pag. 2034, cu prețul de strigare de 1000 Lei. Prețul de strigare se stabilește în baza § 6 din Lege în suma sus arătată, care se poate reduce cu 25%.

Fixează termenul pentru ținerea licitației pe ziua de 21 Iunie, anul 1939, ora 8, în casa comunală a comunei Slatina Timișului, în baza art. 150 Legea LX. 1881. Condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu prețul mai mic de 75% din prețul strigării.
2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul strigării în avans, ori să predeie aceluiași delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație art. 147, 150, 170, Legea IX. din 1881, art. 21 XLI. 1908.

Teregova, la 6. IV. 1939.

Judec. și Director de C. F.:
Indescifrabil.

Ștefan Popovici, notar public, Aradul-Nou
Nr. gest. lăs. 28—1939.

Extras din citare prin publicațiune.

În succesiunea defunctului Feil Mihail din Weisenhaid, se citează înaintea noastră în ziua de 17 August 1939, orele 9, în biroul nostru notarial din Aradul-Nou, succesoara cu domiciliul necunoscut, Feil Elisabeta, pentru desbaterea numitei succesiuni și la caz de neprezentare desbaterea va avea loc în prezența curatorului ce se va numi de către Instanța Tutelară.

Aradul-Nou, la 9 Mai 1939.

Ștefan Popovici,
Notar public.